

Vastaus Euroopan parlamentin päätöslauselmaan Euroopan keskuspankin vuosikertomuksesta 2019

EKP:n varapääjohtaja esitteli EKP:n vuoden 2019 vuosikertomuksen Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kokouksessa 7.5.2020.¹ Lisäksi EKP:n pääjohtaja oli 8.2.2021 läsnä EKP:n vuosikertomuksen käsittelyssä Euroopan parlamentin täysistunnossa², joka hyväksyi seuraavana päivänä päätöslauselman EKP:n vuosikertomuksesta 2019.³

Nyt kun EKP toimittaa Euroopan parlamentille vuoden 2020 vuosikertomuksensa, se vastaa myös parlamentin päätöslauselmassa esitettyihin kannanottoihin.⁴

1

Rahapolitiikka

Päätöslauselmassa viitataan EKP:n rahapoliittisten toimien sivuvaikutuksiin. EKP katsoo, että se on rahapoliittisilla toimillaan tukenut tehokkaasti taloudellista toimintaa ja turvannut hintavakauden keskipitkällä aikavälillä, ja samalla sivuvaikutukset ovat pysyneet hallinnassa. EKP:n toteuttamat

rahapoliittiset toimet olivat välttämättömiä ja oikeasuhteisia niiden vakavien riskien hillitsemiseksi, joita vaikeana jatkuvasta pandemiatilanteesta aiheutuu hintavakaudelle, rahapolitiikan välittymismekanismin ja euroalueen talousnäkökulmille.⁵ Erityisesti voidaan todeta, että koronaviruspandemian aikana toteutetut toimet ovat edistäneet suotuisia rahoitusoloja, joita euroalueen talouden elpyminen ja inflaatiokehityksen palaaminen pandemiaa edeltäneelle tasolle edellyttävät. Toteutettujen rahapoliittisten toimien on arvioitu olevan vaihtoehtoisia rahapoliittisia välineitä tehokkaampi keino tarvittavan kasvua tukevan rahapolitiikan ylläpitämiseksi nykytilanteessa, jolle on leimallista huomattava epävarmuus. Lisäksi on arvioitu, että lisätoimien myönteinen vaikutus hintavakaustavoitteen saavuttamiseen on selvästi suurempi kuin niiden mahdolliset kielteiset vaikutukset muilla talouspolitiikan osa-alueilla. Pandemian aikana EKP on esittänyt edellä mainitut arviot useissa julkisissa tiedonannoissa, esimerkiksi sen säännöllisissä kuulemisissa Euroopan parlamentissa.

¹ Ks. [EKP:n verkkosivut](#).

² Ks. [EKP:n verkkosivut](#).

³ Päätöslauselma on luettavissa [Euroopan parlamentin verkkosivuilla](#).

⁴ Vastauksessa ei käsitellä erillisessä pankkiunionia koskevassa päätöslauselmassa esitettyjä kannanottoja. Niitä käsitellään [EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksessa](#), ja niihin liittyvä erillinen vastaus julkaistaan myöhemmin tänä vuonna.

⁵ Ks. myös rahapolitiikkaa käsittelevä EKP:n pääjohtajan [kirje](#) Euroopan parlamentin jäsenelle Sven Simonille, 29.6.2020.

Päätöslauselmassa kehoitetaan EKP:tä seuraamaan osto-ohjelmiensa oikeasuhtaisuutta sen taseeseen kohdistuviin riskeihin nähden. EKP huomauttaa soveltavansa riskienhallintajärjestelyjä toimiensa vaikuttavuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi sekä eurojärjestelmän taseen suojaamiseksi.

Riskien tarkalla seurannalla ja jatkuvalla hallinnalla EKP pyrkii pitämään ne tasolla, joka ei vaaranna eurojärjestelmän tasetta. Esimerkkinä mainittakoon, että EKP hyväksyy osto-ohjelmiinsa vain riittävän luottoluokituksen saaneita, tietyt ostokelpoisuusvaatimukset täyttäviä omaisuuseriä. Lisäksi omaisuuserien ostoja kohdennetaan yksityiskohtaisten vertailuarvojen avulla ja ostoille asetetaan enimmäismääriä, jotta ostojen jakautuminen hajautetusti eri valtioiden, markkinasegmenttien, liikkeeseenlaskijoiden ja arvopaperien välillä voidaan varmistaa.⁶

Päätöslauselmassa kehoitetaan EKP:tä seuraamaan varallisuushintainflaation riskejä. EKP toteaa, että kokonaisuutena ne vaikuttavat olevan hallinnassa, vaikkakin tietyissä markkinasegmenteissä on näkynyt mahdollisen yliarvostuksen merkkejä.

Kokonaisuutena euroalueen valtioiden joukkolainojen tuotot ovat nyt EKP:n rahapolitiikan tukemina pandemiaa edeltäneellä tasolla. Euroalueen osakemarkkinat ja yritysten joukkolainojen hinnat ovat myös elpyneet huomattavasti, ja osakehinnat lähestyvät pandemiaa edeltänyttä tasoa. Yritysten joukkolainojen tuottoerotkin ovat palanneet pandemiaa edeltäneelle tasolle tai jopa hieman sen ylle. Kaiken kaikkiaan euroalueen rahoitusvarojen riskilisät eivät kuitenkaan näytä liiallisilta, sillä riski ei ole historiallisesti tarkasteltuna alihinnoiteltu. Joka tapauksessa EKP seuraa jatkossakin tarkasti euroalueen rahoitusmarkkinoiden kehitystä siltä osin kuin se vaikuttaa suotuisien rahoitusolojen sujuvaan välittymiseen kaikkiin euroalueen valtioihin.⁷

Asuntojen hinnannoususta EKP toteaa, että joidenkin maiden asuinkiinteistömarkkinoille on viime vuosina kertynyt haavoittuvuustekijöitä.

Vaikka EKP seuraakin tätä kehitystä tarkasti, siihen puuttuminen kuuluu ensisijaisesti muiden päätöksentekijöiden vastuualueelle, jos huoli haavoittuvuustekijöistä kasvaa. Useat euroalueen valtiot ovatkin jo toteuttaneet asuinkiinteistömarkkinoiden riskienhallintaan tähtääviä toimia. Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK) on antanut maakohtaisten asuinkiinteistömarkkinoiden kehitystä koskevia suosituksia ja varoituksia vuodesta 2016 saakka, ja parhaillaan se arvioi niiden noudattamista ja vaikuttavuutta.⁸

Päätöslauselmassa kehoitetaan EKP:tä seuraamaan mahdollista resurssien virheellistä kohdentamista. EKP katsoo, että sen koronaviruskriisin aikana toteuttamalla rahapoliittisilla toimilla on autettu välttämään syvempi ja pitempikestoisempi talouden taantuma, jonka seurauksena rakenteiltaan

⁶ Lisätietoja pandemiaan liittyvää osto-ohjelmaa (PEPP) ja omaisuuserien osto-ohjelmaa (APP) koskevien taloudellisten riskien vähentämisestä on EKP:n vuosikertomuksen 2020 osassa 2.3.

⁷ Tarkemmin sanottuna euroalueen osakemarkkinoiden riskilisät eivät ole parhaillaan kovin matalalla, eikä yritysten joukkolainamarkkinoilla näy myöskään vahvoja merkkejä liiallisesta riskinotosta.

⁸ Vuoden 2019 puolivälissä neljä euroalueen maata sai erityisen suosituksen makrovakauspoliittisten välineiden käyttämisestä. Kaksi muuta euroalueen maata sai varoituksen. EJRK otti arviossaan huomioon hintakehityksen lisäksi myös kotitalouksien velkaantuneisuuden, asuntoluotonannon kasvun ja luotonantokriteerien höltyymisen.

vakaista yrityksistä olisi saattanut tulla hyvin kannattamattomia ja siten elinkelvottomia pitkällä aikavälillä. Jatkossa on tärkeää varmistaa, että tukitoimet erityisesti julkisen talouden puolella ovat väliaikaisia ja että niitä kohdennetaan entistä tarkemmin. Näin niillä voidaan vähentää resurssien virheellisen kohdentamisen riskejä pitemmällä aikavälillä siinä vaiheessa, kun koronaviruskriisin jälkiseuraukset ovat selvästi laantuneet. Lisäksi on tärkeää, että mahdolliset maksukyvyttömyysmenettelyt toimivat tehokkaasti, jotta elinkelvotonta liiketoimintamallia soveltavat yritykset voivat poistua markkinoilta ja järjestämättömien saamisten tehokasta uudelleenjärjestelyä voidaan tukea. Tämä parantanee myös pankeista saatavan rahoituksen ehtoja ja saattaa kannustaa pankkeja ajan kuluessa kohdentamaan rahoitusta uudelleen entistä tuottavammille yrityksille ja palkansaajille.⁹

Päätöslauselmassa todetaan, että EKP:n olisi syytä tutkia toimiensa tulonjakovaikutusta. EKP viittaa useisiin toteuttamiinsa tutkimuksiin, joissa aihetta on selvitetty.¹⁰ Yleinen havainto näissä tutkimuksissa on, että kasvua tukevilla EKP:n rahapolitiisilla toimilla on osaltaan autettu kaventamaan tuloeroja keskipitkällä aikavälillä, sillä niillä tuetaan työllisyyttä, mikä hyödyttää yleensä etenkin pienituloisia kotitalouksia. EKP:n omaisuuserien osto-ohjelmien vaikutuksesta varallisuuseroihin voidaan saatujen tietojen pohjalta todeta, että vaikka osakehintojen nousu kasvattaa varallisuuseroja asuntojen hinnat vastaavasti nousevat, sillä asunto-omaisuus on melko tasaisesti jakautunut euroalueen kotitalouksien kesken. Sen osuus on noin 73 prosenttia kotitalouksien kokonaisvaroista.

2 Inflaation mittaaminen

Päätöslauselmassa viitataan inflaation mittaamiseen ja yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin (YKHI). EKP toteaa, että inflaation mittaamiseen liittyviä kysymyksiä ja sitä, miten asumiskustannukset ovat edustettuina yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä, selvitetään parhaillaan EKP:n strategian uudelleenarvioinnin yhteydessä. Tällä hetkellä YKHI-indeksiin sisältyy vain osa asumiskustannuksista. Vuokratulot muodostavat noin 6,5 % euroalueen YKHI-indeksiin sisältyvistä kustannuksista, ja ainoat indeksiin sisältyvät omistusasumisen kustannukset ovat kunnossapito ja vähäiset korjaustyöt sekä muut käyttökustannukset.¹¹ YKHI-indeksiin ei tällä hetkellä sisälly muita omistusasumisen kustannuksia eikä etenkään asunnon omistamisesta kotitalouksille syntyviä kustannuksia siitä huolimatta, että yli 65 % euroalueen kotitalouksista omisti varsinaisen asuntonsa vuonna 2019. EKP kannattaa omistusasumisen hintaindeksin

⁹ Ks. esim. K. Masuch, R. Anderton, R. Setzer ja N. Benalal (toim.), "Structural policies in the euro area", EKP:n Occasional Paper -sarjan julkaisu nro 210, kesäkuu 2018.

¹⁰ Ks. esim. "Monetary policy and inequality", EKP:n Talouskatsaus 2/2021; S. Hauptmeier, F. Holm-Hadulla ja K. Nikalaxi, "Monetary Policy and regional inequality", EKP:n Working Paper -sarjan julkaisu n:o 2385, maaliskuu 2020; M. Lenza ja J. Slacalek, "How Does Monetary Policy Affect Income and Wealth Inequality? Evidence from Quantitative Easing in the Euro Area", Working Paper -sarjan julkaisu nro 2190, lokakuu 2018.

¹¹ Käyttökustannuksiin sisältyvät lämmitys-, sähkö-, vesihuolto-, jätehuolto- ja jätevesihuoltokustannukset.

sisällyttämistä YKHI-indeksiin edellyttäen, että siihen liittyvät tekniset ongelmat voidaan ratkaista ja että se ei vääristä YKHI-indeksin painottumista kotitalouksien kulutusmenoihin tai sen koostamisen luotettavuutta.

Vaihtoehtoisten laskelmien perusteella mukautetut inflaatioluvut, joissa asumiskustannusten painoa on lisätty, ovat hieman suuremmat kuin mitattu vuotuinen YKHI-inflaatio. Alustavien arvioiden perusteella mukautetun ja mitatun YKHI-inflaation välinen ero vaihteli 0,1 ja 0,3 prosenttiyksikön välillä vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä. Lisäksi aiempien lukujen mukauttaminen olisi tuottanut tulokseksi hitaamman inflaation (negatiivinen ero) asuntojen hintasyklin vaiheesta riippuen.¹²

Omistusasumisen kustannusten YKHI-indeksiin sisällyttämisen vaikutukset on huolellisesti arvioitava ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Omistusasumisen kustannusten mittaamiseen liittyviä vaihtoehtoisia käsitteitä sekä niiden hyötyjä ja haittoja nykyiseen YKHI-järjestelmään nähden pohditaan parhaillaan EKP:n strategian uudelleenarvioinnin yhteydessä, ja niistä tiedotetaan sen valmistuttua aikataulun mukaan vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Päätös siitä, mikä on paras tapa käsitellä omistusasumisen kustannuksia YKHI-indeksissä, kuuluu viime kädessä Euroopan parlamentille ja Euroopan unionin neuvostolle, jotka voivat käsitellä asiaa Eurostatin yhdessä jäsenvaltioiden kansallisten tilastolaitosten kanssa tekemän valmistelutyön jälkeen tehtävän Euroopan komission ehdotuksen pohjalta. EKP esittää oman kannanottonsa strategiansa uudelleenarvioinnin valmistuttua ja on valmis yhteistyöhön kaikkien sidosryhmien kanssa mahdollisten jatkotoimien toteuttamiseksi.

3

Ilmastonmuutos

Vastauksena päätöslauselman viittauksiin ilmastonmuutoksen torjuntatoimista EKP toteaa toimineensa mandaattinsa rajoissa entistä määrätietoisemmin ilmastonmuutokseen liittyvien aiheiden parissa vuonna 2020. EKP:hen vastikään perustettu ilmastonmuutoskeskus, jonka perustamista parlamenttiin tukee päätöslauselmassaan, auttaa hyödyntämään EKP:n sisäistä asiantuntemusta ja hahmottelemaan EKP:n ilmastonmuutoksen torjuntaohjelmaa.¹³

Päätöslauselmassa suositellaan, että EKP ottaisi ilmastonmuutokseen liittyvät riskit huomioon vakuuskäytännössään. EKP toteaa, että se on ryhtynyt sisällyttämään ilmastonmuutokseen liittyviä riskinäkökohtia rahapolitiikan toimeenpanosäännöstöön ja arvioi jatkotoimia strategiansa uudelleenarvioinnin yhteydessä. EKP arvioi jatkuvasti ilmastonmuutokseen liittyviä rahoitusalan innovaatioita vakuuskelpoisuusperiaatteiden ja -kriteerien kannalta. Syyskuussa 2020 EKP ilmoitti, että tammikuusta 2021 lähtien tiettyjä kestäväään kehitykseen liittyviä joukkolainoja hyväksytään vakuuksiksi ja EKP:n omaisuuserien

¹² Ks. EKP:n Talouskatsauksen 8/2016 kehikko "Asumismenojen vaikutus YKHI-inflaatioon".

¹³ Ks. EKP:n lehdistötiedote, "ECB sets up climate change center", 25.1.2021.

osto-ohjelmien mahdollisiksi kohteiksi.¹⁴ EKP:ssä selvitetään parhaillaan, miten ilmastonmuutos ja siihen liittyvät linjaukset vaikuttavat talouteen ja luotonantoon sekä rahapolitiikan välittymiseen myös vakuuskelpoisuussäännösten kannalta. EKP myös arvioi vaihtoehtoisia ratkaisuja, joilla eurojärjestelmän tasetta koskevien ilmastonmuutosriskien hallintaa voitaisiin tehostaa.

EKP yhtyy päätöslauselmassa esitettyyn näkemykseen siitä, että rahoitusmarkkinaosapuolten on tärkeää entistä paremmin ymmärtää ja hinnoitella rahoitusvaroihin liittyviä ilmatoriskejä. Ilmasto- ja ympäristöriskejä koskevia tietoja on julkistettava entistä enemmän, ja niiden laatua on parannettava, jotta nykyinen tiedon tarve voidaan täyttää. Tältä osin EKP tukee EU:n kestävän rahoituksen toimintasuunnitelmaan perustuvia aloitteita. EKP selvittää parhaillaan muita mahdollisuuksia, joilla se voi tukea tietojen laajempaa julkistamista ja edistää siten omalta osaltaan yleistä ilmatoriskitietoutta ja riskien entistä parempaa huomioonottamista markkinahinnoissa. Eurojärjestelmä ilmoitti 4.2.2021, että se aikoo kahden seuraavan vuoden aikana ryhtyä julkaisemaan vuosittaisia tietoja ilmatoriskeistä, jotka koskevat sen rahapolitiikkaan liittymättömiä euromääräisiä sijoituksia.¹⁵ On kuitenkin syytä muistaa, että ilmastonmuutokseen liittyvien rahoitusriskien virheellisen hinnoittelun ongelmaa ei voida ratkaista pelkästään parantamalla tietojen julkistamiskäytäntöjä. Tarvitaan myös muiden alojen toimia, etenkin tehokkaita hiilipäästöjen hinnoittelujärjestelmiä, jotta ulkoiset ympäristövaikutukset voidaan ottaa huomioon rahoitusmarkkinoiden sisäisessä toiminnassa.

Lisäksi EKP on ryhtynyt merkittäviin toimiin ympäristönäkökohtien huomioimiseksi sen rahapolitiikkaan liittymättömissä sijoituksissa, kuten EKP:n omien varojen sijoituksissa ja eläkerahaston sijoituksissa. EKP lisäsi vihreiden joukkolainojen osuutta omien varojen sijoituksissaan 0,5 prosentista tammikuussa 2020 nykyiseen 3,5 prosenttiin¹⁶, ja suunnitelmissa on lisätä niiden osuutta edelleen tulevana vuosina.¹⁷ EKP:n eläkerahaston sijoituksissa noudatetaan laajoja yhteiskuntavastuullisen sijoittamisen periaatteita, joiden perusteella on määritetty poissuljetut sijoituskohteet ja sisällytetty äänestysperiaatteisiin ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät ESG-vaatimukset. Vuonna 2020 EKP korvasi kaikki perinteiset eläkerahaston vertailuindekseinä käytetyt osakeindeksit vähähiilillä vertailuindekseillä, mikä vähensi merkittävästi osakevarojen hiilijalanjälkeä. Jatkossa EKP selvittää vastikään kehitettyjen vähähiilisten vertailuindeksien soveltamista joihinkin eläkerahaston kiinteätuottoisiin sijoituksiin.

Päätöslauselmassa kehoitetaan toteuttamaan aloitteellista ja laadullista riskienhallintaa, jossa huomioidaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat

¹⁴ Ks. EKP:n lehdistötiedote, "ECB to accept sustainability-linked bonds as collateral", 22.9.2020.

¹⁵ Ks. EKP:n lehdistötiedote "Eurosysteemillä yhteinen asenne ilmastomuutokseen liittyvien kestävien sijoitusten osalta ei-monetaristen politiikan portfolioissa", 4.2.2021.

¹⁶ EKP:n omien varojen sijoitussalkku koostuu sen maksetusta pääomasta, yleisrahastosta ja taloudellisten riskien varalta tehdystä varauksesta.

¹⁷ Ks. EKP:n lehdistötiedote "ECB to invest in Bank for International Settlements' green bond fund", 25.1.2021.

järjestelmäriskit. Tässä suhteessa EKP toteaa jo ryhtyneensä merkittäviin toimiin rahoitusvakautteen liittyvissä kysymyksissä ja pankkivalvonnassa. EKP on jo varhain havainnut, että ilmastonmuutoksen aiheuttamat rahoitusvakauriskit saattavat vaikuttaa koko rahoitusjärjestelmään.¹⁸ Niinpä EKP on konkreettisilla toimilla vahvistanut ilmatoriskien osuutta sekä rahoitusvakauden seurannassa että pankkivalvonnassa. Ilmatoriskien sisällyttämiseksi rahoitusvakauden seurantaan EKP laatii ajanmukaisen seurantajärjestelmän – josta esimerkkinä on äskettäinen eurojärjestelmän ja Euroopan järjestelmäriskikomitean yhteinen raportti¹⁹. Lisäksi se sisällyttää ilmatoriskin stressitestaustajärjestelyihin yhteistyössä EKP:n pankkivalvonnan kanssa. EKP:n pankkivalvonta on jo toteuttanut tärkeitä toimia, joiden tarkoitus on lisätä pankkien tietoutta ilmasto- ja ympäristöriskeistä ja valmistautumista niiden hallintaan. Merkittävistä näistä toimita on ilmasto- ja ympäristöriskeiden hallintaoppaan²⁰ julkaiseminen. Opas sisältää EKP:n odotukset siitä, miten pankit voivat hallita näitä riskejä turvallisesti ja varovaisesti ja julkistaa riskinsä avoimesti nykyisen vakavaraisuussäätelyn näkökulmasta. Luottolaitosten odotetaan sisällyttävän ilmasto- ja ympäristöriskejä riskienhallintajärjestelmänsä nykyisiin riskiluokkiin riskitekijöinä. Päätöslauselmassa mainitun lähestymistavan mukaisesti EKP on esittänyt oppaassa, että luottolaitosten tulisi hallita ilmasto- ja ympäristöriskejä ja julkistaa niitä koskevia tietoja strategisesti, ennakoivasti ja kattavasti.

Päätöslauselmassa kehoitetaan selvittämään Pariisin ilmastosopimuksen noudattamista pankkialalla. Tässä kohden EKP muistuttaa niin rahoitusvakauden seurannassa kuin pankkivalvonnassa toteuttamistaan kunnianhimoisista toimista. Vuonna 2020 EKP ryhtyi valmistelemaan ilmatoriskeihin liittyvää stressitestä, jossa tarkastellaan kokonaistilannetta (ns. top-down-lähestymistapa) ja jonka pohjana ovat tarkasti eritellyt tiedot pankkien ja sijoitusrahastojen altistumisesta ilmatoriskeille. Merkittävää on, että stressitestissä selvitetään myös ilmastonmuutokseen liittyvien fyysisten riskien ja vähähiiliseen talouteen siirtymiseen liittyvien siirtymäriskien välistä suhdetta. Tämän laajan työn alustavat tulokset on tarkoitus julkaista vuoden 2021 alkupuoliskolla. EKP on myös mukana useilla eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla selvittämässä ilmatoriskien hallitsemiseen liittyvien sääntelytoimien tarvetta ja niiden mahdollista laatimista. Lisäksi aiemmin laaditun ilmatoriskejä koskevan etenemissuunnitelman ja siihen liittyvien kartoitusten pohjalta EKP:n pankkivalvonta julkaisi vuonna 2020 yllä mainitun ilmasto- ja ympäristöriskeiden hallintaoppaan, jota on tarkoitus hyödyntää valvottavien pankkien kanssa käytävässä valvontadialogissa alkuvuodesta 2021 lähtien. EKP toteuttaa vuonna 2022 pankkivalvonnassa ilmatoriskeihin keskittyvän stressitestin, jonka tulokset otetaan huomioon vuoden 2022 valvojan arviointiprosessissa. Lisäksi valvojan arviointiprosessissa otetaan huomioon ilmasto- ja ympäristöriskeiden hallintaoppaassa esitettyjen odotusten noudattamista koskevan perusteellisen arvioinnin tulokset.

¹⁸ Ks. EKP:n tutkimukset "[Climate change and financial stability](#)", Financial Stability Review, toukokuu 2019 ja "[Euro area banks' sensitivity to corporate decarbonisation](#)", Financial Stability Review, toukokuu 2020.

¹⁹ Ks. "[Positively green: Measuring climate change risks to financial stability](#)", EJRK, kesäkuu 2020.

²⁰ Ks. "[Ilmasto- ja ympäristöriskeiden hallintaopas – riskienhallintaa ja tietojen julkistamista koskevat valvontaodotukset](#)", EKP, marraskuu 2020.

Päätöslauselmassa kannustetaan lisäämään valmiuksia tehdä tutkimusta, jossa selvitetään ilmastonmuutoksen vaikutusta rahoitusvakauteen ja euroalueeseen. EKP toteaa lisänneensä tutkimustyötä tällä saralla.

Marraskuussa 2020 ilmestyneessä EKP:n Financial Stability Review -julkaisussa osoitettiin, että kestäväällä rahoituksella voitaisiin paitsi rahoittaa vähähiilistä taloussiirtymää myös vaikuttaa myönteisesti euroalueen finanssimarkkinoiden yhdentymiseen, sillä vihreisiin joukkolainoihin liittyy vähemmän kotimarkkinoiden suosimista.²¹ EKP tekee yhteistyötä ilmatoriskien tutkimuksen syventämiseksi myös eurojärjestelmän ja EU:n piirissä. Foorumeina ovat eurojärjestelmän yhteinen rahoitusvakauskomitea ja EJRK:n neuvoo-antavan teknisen komitean ilmatoriskejä käsittelevä projektiryhmä.²² EKP:n strategian uudelleenarvioinnin yhteydessä eurojärjestelmässä on perustettu ilmastonmuutoksen taloudellisia ja rahapoliittisia vaikutuksia arvioiva työryhmä, joka laatii myös etenemissuunnitelman eurojärjestelmän tutkimuskapasiteetin parantamiseksi tulevaisuudessa.

EKP tiedostaa ilmatoriskien merkityksen ja niiden vaikutuksen keskuspankkien ydintoimintoihin ja toimii aktiivisesti Network for Greening the Financial System -yhteistyöverkostossa, jonka kautta se pyrkii edistämään sujuvaa siirtymistä kohti vähähiilistä taloutta. EKP liittyi verkoston ohjausryhmään vuonna 2020 ja osallistuu verkoston kaikkiin viiteen työryhmään (mikrovakaus ja valvonta, makrovakaus, vihreän rahoituksen laajentaminen, tietoineistojen täydentäminen ja tutkimus).

4 Rahoitusvakaus

Päätöslauselman kehotuksen mukaisesti EKP on seurannut tarkasti brexitiin liittyviä talouden ja rahoitusmarkkinoiden riskejä. Uuteen järjestelmään siirtymisen tapahduttua 1.1.2021 ensimmäisten viikkojen aikana ei ilmennyt rahoitussektoria koskevia olennaisia riskejä, mikä johtui viranomaisten ja markkinaosapuolten laajoista valmistelutoimista. Viime vuosina EKP on toistuvasti kehottanut markkinaosapuolia varautumaan Ison-Britannian ja EU:n välisten neuvottelujen kaikkiin mahdollisiin lopputuloksiin.²³ EKP on tyytyväinen EU:n ja Ison-Britannian väliseen kauppaa- ja yhteistyösopimukseen, joka auttoi hillitsemään makrotaloudellisia riskejä ja markkinoiden volatiliteettia siirtymäajan lopussa. Englannin pankin ja EKP:n väliseen valuutanvaihtojärjestelyyn perustuvia viikoittaisia euromääräisiä operaatioita ei ole tarvittu. Pankkitoiminnan puolella EU-asiakkaiden

²¹ Ks. *Financial Stability Review*, EKP, marraskuu 2020.

²² Ks. ["Positively green: Measuring climate change risks to financial stability"](#), EJRK, kesäkuu 2020.

²³ Ks. esim. kehikko "Assessing the risks to the euro area financial sector from a disruptive hard Brexit", *Financial Stability Review*, EKP, marraskuu 2018; kehikko "Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK's membership of the EU", *Financial Stability Review*, EKP, toukokuu 2019 ja *Financial Stability Review*, EKP, marraskuu 2020.

lainanhoidossa ei ole tähän mennessä esiintynyt merkittäviä häiriöitä.²⁴ Joidenkin merkittävien euroalueelle siirtyvien pankkien havaittiin edistyneen hyvin selvittämättä olevia johdannaisia koskevien sopimusten tarkistamisessa ja päivittäisessä vuoden 2020 muutaman viimeisen kuukauden aikana. Euroopan komission varoituksena tekemä ajallisesti rajoitettu vastaavuuspäätös, joka koski Ison-Britannian keskusvastapuolia, auttoi torjumaan rahoitusvakauteen kohdistuvia riskejä siirtymäajan lopussa. EKP jatkaa kehityksen ja riskien tarkkaa seuranta tulevina kuukausina ja vuosina. Euroopan komission annettua EU:n markkinaosapuolille kehoituksen vähentää altistumista Ison-Britannian keskusvastapuoliriskille EKP seuraa edelleen toimialan valmistautumista ja osallistuu omalta osaltaan Euroopan komission ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen toimiin rahoitusvakauden turvaamiseksi tältä osin.

EKP yhtyy päätöslauselmaan siinä, että pankkisektorin ulkopuolisen rahoitussektorin kasvu korostaa tarvetta tehostaa sitä koskevaa makrovakauspoliittikkaa.²⁵

Maaliskuussa 2020 esiintyneet rahoitusmarkkinoiden häiriöt toivat selvästi esiin, miten tärkeää on vahvistaa huomattavasti pankkisektorin ulkopuolisen rahoitussektorin häiriönsietokykyä. Pankkisektorin ulkopuolisen rahoitussektorin sääntelyä on tehostettava myös makrovakauden näkökulmasta. EKP katsoo, että yksittäisten laitosten turvallisuuteen ja sijoittajansuojaan keskittyviä nykysäännöksiä tulisi täydentää makrovakaussäätöillä, jossa huomioidaan pankkisektorin ulkopuolisten rahoituslaitosten erityiset haavoittuvuustekijät. EKP kannattaa tätä periaatetta ja osallistuu sitä edistävään työhön eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla, kuten finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmässä.

5 Maksupalvelut, digitaalinen euro, kryptovarat ja kyberturvallisuus

Päätöslauselmassa mainitaan, että yhä useampi pankkisektorin ulkopuolinen rahoituslaitos on ryhtynyt pankkien ympärille voidakseen liittyä maksujärjestelmään. EKP toteaa, että niiden merkitys maksupalveluissa kasvaa koko ajan. Esimerkiksi sähköistä rahaa koskevassa direktiivissä²⁶ tarkoitettujen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset ja toisessa maksupalveludirektiivissä²⁷

²⁴ EKP:n pankkivalvonta kehotti valvomiinsa pankkeja ryhtymään asianmukaisiin valmisteluihin ja seurasi niiden etenemistä koko brexit-prosessin ajan. Ks. esim. EKP:n pankkivalvonnan uutiskirjeen artikkelit: "Brexit: meeting supervisory expectations", helmikuu 2019; "Brexit: stepping up preparations", elokuu 2019; "Brexit: operational risk increases when banks delay action", marraskuu 2019; "Brexit: time to move to post-Brexit business models", helmikuu 2020; "Brexit: banks should prepare for year-end and beyond", marraskuu 2020.

²⁵ Pankkisektorin ulkopuolisten rahoituslaitosten kokonaisvarat euroalueella ovat lähes kaksinkertaistuneet kymmenen viime vuoden aikana 25 000 miljardista eurosta vuonna 2009 aina 47 000 miljardiin euroon kesäkuussa 2020, ja niiden osuus koko rahoitussektorin varoista on kasvanut 45 prosentista 58 prosenttiin.

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/110/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoiden liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakauden valvonnasta, direktiivien 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2000/46/EY kumoamisesta (EUVL L 267, 10.10.2009).

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015).

tarkoitettujen maksulaitokset, eivät ole hyväksyttäviä osallistujia EU:n maksu- ja selvitysjärjestelmiä koskevan direktiivin²⁸ nojalla. Sen vuoksi ne eivät voi suoraan liittyä tämän direktiivin mukaisiin maksujärjestelmiin ja arvopaperien selvitysjärjestelmiin.²⁹ EKP kannattaa sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitosten ja maksulaitosten sisällyttämistä hyväksyttäviin osallistujiin maksu- ja selvitysjärjestelmiä koskevan direktiivin seuraavassa uudelleentarkastelussa. Näin voitaisiin helpottaa niiden suoraa liittymistä direktiivin mukaisiin järjestelmiin edellyttäen, että ne täyttävät kyseisten järjestelmien riskiperusteiset liittymisehdot.

EKP vastaa päätöslauselmassa esitettyyn kehoitukseen kryptovarojen valvonnan lisäämisestä toteamalla seuraavansa jatkuvasti kryptovarojen markkinoiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia euroalueelle ja keskuspankkien tehtäviin ja osallistuu aktiivisesti eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin kryptovarojen sääntelyaloitteisiin. Yleisenä periaatteena on, että jos liiketoiminta ja riskit ovat samanlaisia, myös vaatimusten on oltava samanlaista. Parhailtaan on viimeisteltävänä tätä periaatetta noudattava, sähköisiä maksuvälineitä ja -järjestelyjä sekä muita sähköisen maksamisen menettelyjä (PISA) koskeva eurojärjestelmän yleisvalvontasäännöstö, josta järjestettiin julkinen kuuleminen vuoden 2020 lopussa.³⁰ Lisäksi EKP osallistuu sekä eurooppalaisilla että kansainvälisillä foorumeilla käsiteltäviin aloitteisiin, jotka koskevat kryptovarojen³¹ ja ns. stablecoin-valuuttojen sääntelyä ja eritasoista valvontaa ja joiden tavoitteena on sekä vähentää riskejä että edistää teknologisten innovaatioiden rahoitussektorille tuomia hyötyjä. EKP muistuttaa, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoiden, virtuaalivaroja koskevien palveluntarjoajien ja muiden ilmoitusvelvollisten toimia valvovat jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset.

EKP on sitoutunut käymään Euroopan parlamentin ja EU:n kansalaisten kanssa avointa vuoropuhelua digitaalisesta eurosta ja on tyytyväinen, että päätöslauselmassa kannatetaan EKP:n toteuttamaa digitaalisen euron selvitys- ja valmistelutyötä. EKP esitteli digitaalista euroa koskevan raporttinsa Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnalle 12.10.2020³² ja on

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi 98/26/EY](#), annettu 19 päivänä toukokuuta 1998, selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopaperien selvitysjärjestelmissä (EYVL L 166, 11.6.1998, s. 45).

²⁹ Tämän vuoksi pankkisektorin ulkopuolisilla rahoituslaitoksilla on pääsy järjestelmiin ainoastaan muiden laitosten välityksellä. Tämä järjestely saattaa olla toiminnallisesti tehoton ja aiheuttaa rahoitusriskejä pankkisektorin ulkopuolisille rahoituslaitoksille ja niille laitoksille, joiden välityksellä pääsy järjestelmiin tapahtuu. Koko EU:n laajuisen ratkaisun puuttuessa jotkin jäsenvaltiot ovat sallineet maksujärjestelmiin liittymisen kansallisella tasolla, mikä saattaa aiheuttaa lainvalintaristiriitoja ja tasapuolisiin toimintaedellytyksiin liittyviä ongelmia.

³⁰ Uusi säännöstö koskee sellaisia maksujärjestelyjä ja -menettelyjä, jotka ovat jonkin elimen hallinnoimia ja mahdollistavat arvon siirtämisen loppukäyttäjien välillä ja joissa käytettävät sähköiset maksuvälineet ovat euromääräisiä tai euroilla rahoitettavia, osittain tai kokonaan euroon perustavia tai euromääräisinä lunastettavia. Ks. myös [Exemption policy for the Eurosystem oversight framework for electronic payment instruments, schemes and arrangements](#), EKP, lokakuu 2020.

³¹ Ks. esim. [Euroopan keskuspankin lausunto, annettu 19 päivänä helmikuuta 2021, ehdotuksesta kryptovarojen markkinoita koskevaksi asetukseksi \(CON/2021/4\)](#).

³² Ks. [A digital euro for the digital era](#), EKP:n johtokunnan jäsenen Fabio Panettan alustuspuheenvuoro Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan istunnossa, 12.10.2020.

sitoutunut jatkamaan parlamentin kanssa aiheesta käytävää keskustelua³³ esimerkiksi kertomalla digitaalista euroa koskevan julkisen kuulemisen tuloksista. Eurojärjestelmässä tehtävään työhön sisältyy tasapuolinen arvio digitaalisen euron mahdolliseen käyttöönottoon liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista tulevaisuudessa. Päätöslauselmassa mainitusta digitaalisen euron saatavuudesta euroalueen ulkopuolella eurojärjestelmä katsoo, että digitaalisen euron tulisi olla maksuväline eikä sijoituskohde. Sen saatavuudelle euroalueen ulkopuolisissa maissa tulisi asettaa erityisehtoja, joilla rajoitettaisiin pääomavirtojen ja valuuttakurssien volatiliiteettia ja samalla tuettaisiin euron käyttöä kansainvälisenä maksuvälineenä.

Päätöslauselmassa kehoitetaan lisäämään kyberriskien seuranta. EKP toteaa osallistuvansa aktiivisesti kyberturvallisuutta edistäviin eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin aloitteisiin. EKP on julkaissut valvomiensa rahoitusmarkkinainfrastruktuurien kyberresilienssiä koskevat valvontaodotukset ja laatinut kyberturvallisuuden uhkatietoon perustuvan TIBER–EU-testijärjestelmän. Lisäksi se toimii puheenjohtajana yleiseurooppalaisessa euromääräisten rahoitusmarkkinainfrastruktuurien kyberresilienssiä käsittelevässä lautakunnassa (Euro Cyber Resilience Board, ECRB), joka vie eteenpäin tietoverkkohyökkäyksiä koskevan tiedonvaihtolustan (CIISI-EU) perustamista.³⁴ EKP pitää jatkossakin vahvan kyberturvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä.

Päätöslauselmassa kehoitetaan julkaisemaan TARGET2-maksujärjestelmän teknisiä häiriöitä koskevan selvityksen tulokset. EKP on sitoutunut julkaisemaan kyseisen selvityksen keskeiset tulokset. EKP ilmoitti 16.11.2020 käynnistävänsä riippumattoman ulkoisen selvityksen TARGET-palveluista.³⁵ EKP määrittää ja poistaa häiriöiden taustalla olevat syyt ja julkaisee riippumattoman selvityksen keskeiset tulokset vuoden 2021 toisella neljänneksellä. EKP on sitoutunut ottamaan opiksi häiriöistä, kertomaan havainnoistaan avoimesti ja toteuttamaan tarvittavat toimet tehokkaiden ja luotettavien rahoitusmarkkinainfrastruktuurien tarjoamiseksi jatkossakin.³⁶

Päätöslauselmassa kehoitetaan olemaan vähentämättä liikkeellä olevien setelien määrää. EKP korostaa, että toisen setelisarjan kaikki seteliarvot 5 eurosta 200 euroon pidetään käytössä. Liikkeessä olevien setelien arvo kasvoi vuonna 2020 noin 11 % eli 142 miljardia euroa, mikä on suurin liikkeellä olevien setelien arvon absoluuttinen kasvu niiden käyttöönottovuodesta 2002 lähtien.³⁷ Myös vuonna 2019 euroalueen kuluttajien maksukäyttäytymisestä tehdyssä tutkimuksessa

³³ Ks. esim. digitaalista euroa koskevan julkisen kuulemisen tulosta käsittelevä Fabio Panettan [kirje](#) Euroopan parlamentin jäsenelle Irene Tinagliille, 18.1.2021.

³⁴ CIISI-EU-hankkeen käynnistänyt ECRB on korkean tason foorumi, jonka puheenjohtajana toimii EKP ja johon kuuluu keskuspankkeja, eurooppalaisia viranomaisia, rahoitusmarkkinainfrastruktuurien keskeisiä toimijoita ja ulkopuolisia palveluntarjoajia.

³⁵ Ks. EKP:n [lehdistötiedote](#) ”ECB announces independent review of payments system outage”, 16.11.2020.

³⁶ Ks. myös TARGET2- järjestelmän häiriöitä käsittelevä EKP:n pääjohtajan [kirje](#) Euroopan parlamentin jäsenelle Markus Ferberille, 21.1.2021.

³⁷ Tilastotietoja liikkeessä olevista seteleistä ja kolikoista on saatavana [EKP:n verkkosivuilla](#). Tiedot päivitetään kunkin kuukauden 14. työpäivän vaiheilla.

painotetaan, että käteinen on edelleen yleisin tapa maksaa vähittäismaksuja myyntipisteissä euroalueella.³⁸ Käteisen käyttöä koskevan luottamuksen ylläpitämiseksi EKP jatkaa setelien turvatekijöiden tutkimus- ja kehitystyötä tulevaisuudessakin.

6 Talous- ja rahaliitto

Päätöslauselmassa esiin tuotu euron kansainvälisen roolin vahvistaminen perustuu, kuten EKP on ennenkin todennut, ensisijaisesti talous- ja rahaliiton syventämiseen ja etenkin pääomamarkkinaunionin edistämiseen.³⁹ Merkittävä tekijä on myös vakaan talouspolitiikan harjoittaminen euroalueella. Pankkiunionin saattaminen valmiiksi lisäisi euroalueen kriisinsietokykyä, ja pääomamarkkinaunionin edistyminen syventäisi rahoitusmarkkinoita ja parantaisi niiden likvidiyyttä. Näin tuettaisiin myös euron kansainvälistä asemaa investointi-, rahoitus- ja selvitysvaluuttana. Koronaviruspandemian myötä näiden tavoitteiden ja uudistushankkeiden kiireellisyys on korostunut.

Päätöslauselmassa esitettyyn kehotukseen hedelmällisestä yhteistyöstä euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden kanssa EKP toteaa tekevänsä Euroopan keskuspankkijärjestelmään kuuluvien kansallisten keskuspankkien kanssa tiivistä yhteistyötä, jonka yleistavoitteena on viedä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen kaikki jäsenvaltiot, joita ei koske poikkeus. EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä EKP:n ja Euroopan keskuspankkijärjestelmään kuuluvien kansallisten keskuspankkien yhteistyön myötä euroalue on jatkuvasti laajentunut, ja parhaillaan siihen kuuluu 19 EU:n jäsenvaltiota. Vuonna 2020 Bulgaria ja Kroatia liittyivät ERM II -valuuttakurssimekanismiin, mikä on perussopimuksissa asetettu edellytykseksi euron käyttöönottoon vaadittavien lähentymiskriteerien täyttämiseksi.

7 Institutionaaliset seikat

Päätöslauselmassa ehdotetaan EKP:n tilivelvollisuusjärjestelyjen tehostamista. EKP toteaa pitävänsä nykyjärjestelyjä tehokkaina ja olevansa valmis jatkamaan Euroopan parlamentin kanssa käytävää keskustelua tilivelvollisuuden täyttämisen tehokkaista tavoista. EKP toteaa, että se on perustamissopimuksen nojalla tilivelvollinen ensisijaisesti Euroopan parlamentille, vaikka se toisinaan osallistuu näkemystenvaihtoon myös kansallisten parlamenttien kanssa. Euroopan parlamentti kehottaa virallistamaan tilivelvollisuusjärjestelyt ja laajentamaan niitä toimielinten välisellä sopimuksella. EKP:n mielestä mahdollisten muutosten tulisi perustua EU:n ensisijaiseen lainsäädäntöön, jossa on EKP:lle asetetaan selkeät tilivelvollisuutta koskevat velvoitteet keskuspankin riippumattomuuden periaatetta kunnioittaen ja jossa otetaan riittävän joustavasti huomioon nykyinen ja tuleva vaatimus EKP:n toimien valvonnasta.

³⁸ Ks. "Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE)", EKP, joulukuu 2020.

³⁹ Ks. "The international role of the euro", EKP, kesäkuu 2020.

Päätöslauselman kehotukset eturistiriitoja koskevan avoimuuden lisäämisestä ja väärinkäytösten paljastamista koskevien toimintaperiaatteiden

tehostamisesta on EKP:n käsityksen mukaan jo täysin toteutettu. EKP on merkittävästi lisännyt toimintansa avoimuutta ja tilivelvollisuutta julkaisemalla ylimpien hallintoelintensä kaikkien jäsenten sidonnaisuusilmoitukset ja EKP:n eettisen komitean lausunnot⁴⁰, jotka jo kattavat sekä todelliset että mahdolliset eturistiriidat ja ylimpien hallintoelinten jäsenten palvelussuhteen päättymisen jälkeisen toiminnan. Lokakuussa 2020 EKP otti käyttöön tehostetut väärinkäytösten ilmoitusjärjestelyt, joihin sisältyy helppokäyttöinen kanava ilmoitusten tekemiseksi nimettömänä sekä vahvat säännöt väärinkäytösten ilmoittajien suojelemiseksi vastatoimilta. Nämä järjestelyt ovat EU:n väärinkäytösilmoituksia koskevan direktiivin⁴¹ periaatteiden mukaisia ja koskevat nyt myös kaikkia EKP:n ylimpien hallintoelinten jäseniä.

Päätöslauselmassa kehoitetaan EKP:tä varmistamaan tarkastuskomiteansa jäsenten riippumattomuus ja välttämään eettisen komitean jäsenten eturistiriitoja. EKP muistuttaa, että tarkastuskomitean jäsenten riippumattomuus on nimenomaisesti kirjattu tarkastuskomitean mandaattiin ja päätökseen eettisen komitean perustamisesta.

EKP:n neuvosto on toteuttanut viime vuosina lukuisia toimia eettisen komitean ja tarkastuskomitean kokoonpanon riippumattomuuden ja monipuolisuuden lisäämiseksi. Heinäkuussa 2019 EKP:n neuvosto nimitti komitean jäseneksi IMF:n aiemman eettisen neuvonantajan, joka toimii tällä hetkellä etiikkajohtajana kansalaisjärjestössä. Äskettäisessä tarkastuskomitean mandaatin tarkistuksessa⁴² vahvistettiin jäsenten riippumattomuutta ja puolueettomuutta monessa suhteessa, esimerkiksi edellyttämällä ulkopuolisilta jäseniltä sidonnaisuusilmoituksen antamista ja laajentamalla hyväksyttävien jäsenten määritelmää. Tarkistetun mandaatin mukaan vähintään yksi ulkoinen jäsen valitaan sellaisten henkilöiden keskuudesta, jotka eivät ole aiemmin työskennelleet eurojärjestelmän tehtävissä. Samalla EKP pitää elintärkeänä sitä, että tarkastuskomitean ja eettisen komitean jäsenenä on myös aiempia EKP:n ylimpien hallintoelinten jäseniä, sillä heidän kokemuksensa ja syvälinen käsityksensä EKP:n organisaatiosta, tehtävistä ja vastuualueista sekä käsiteltävistä aihepiireistä ovat korvaamattomia, kun halutaan tunnistaa todellisia ja mahdollisia riskejä ja/tai eturistiriitoja.

Vastauksena EKP:n viestintäkäytäntöjä koskeviin kommentteihin voidaan todeta, että kahdenväliset kokoukset pääekonomistien, tutkimusjohtajien ja

⁴⁰ Ks. [eettisen komitean lausunnot](#).

⁴¹ Ks. 20.10.2020 annettu Euroopan keskuspankin päätös, joka koskee Euroopan keskuspankin henkilöstösääntöjen muuttamista väärinkäytösten ilmoitusjärjestelmän käyttöönoton ja väärinkäytöksistä ilmoittaneiden suojelemisen tehostamisen osalta ([ECB/2020/NP37](#)), ja Euroopan keskuspankin päätös (EU) 2020/1575, annettu 27 päivänä lokakuuta 2020, väärinkäytösten ilmoituskanavan kautta ilmoitettujen rikkomusten arvioinnista ja niihin liittyvistä jatkotoimista, kun ilmoituksen kohteena on EKP:n ylimmän johdon jäsen ([EKP/2020/54](#)). Uudet väärinkäytösten ilmoittamisjärjestelyt kunnioittavat ja noudattavat [EU:n väärinkäytösilmoituksia koskevan direktiivin](#) periaatteita, joihin sisältyy raportointi Euroopan petostentorijuntavirastolle. EKP:n tehostettuihin järjestelyihin sisältyy myös ylimpien hallintoelinten jäsenten (myös kaikkien neuvoston ja valvontaelimen jäsenten) väärinkäytöksiä koskeva ilmoitusmenettely, jossa sekä ilmoittajat että todistajat suojataan vastatoimien varalta.

⁴² Ks. [tarkastuskomitean mandaatti](#), EKP, joulukuu 2020.

muiden EKP:n toimintaa seuraavien henkilöiden kanssa tapahtuivat vakiintuneen käytännön mukaisesti ja vakiintuneita varotoimia noudattaen, ja ne merkittiin säännöllisesti julkaistaviin kokousskalentereihin. Yhteydenpito rahoitusalan yksityisen sektorin edustajien kanssa auttaa EKP:tä seuraamaan markkinoiden näkemyksiä ja saamaan palautetta EKP:n rahapolitiikan tueksi. Tällainen yhteydenpito siis tukee EKP:tä sen toteuttaessa tehtäviään euroalueen kansalaisten hyväksi. Varmistaakseen avoimuuden ja tilivelvollisuuden tiukimpienkin vaatimusten noudattamisen kaikilta osin EKP on laatinut vahvan säännöstön yksityisen sektorin edustajien kanssa tapahtuvaa yhteydenpitoa varten. Yhteydenpidossa noudatettavat periaatteet on selkeästi määritetty EKP:n menettelytapaohjeissa ja ulkoista viestintää ohjaavissa periaatteissa.⁴³ Näitä ohjeita ja periaatteita noudatettiin rahoituslaitosten pääekonomistien ja analyytikkojen kanssa pidetyissä kokouksissa, ja tiedot kokouksista sisältyivät säännöllisesti julkaistaviin kalentereihin. Tällä hetkellä tällaisia kokouksia ei pidetä EKP:n neuvoston lehdistötilaisuuksien jälkeen. EKP arvioi jatkuvasti viestintäpolitiikkaansa ja -käytäntöjään, jotta ne olisivat mahdollisimman tehokkaita ja noudattaisivat aina avoimuusperiaatetta. Tämän vuoksi päätöslauselmassa mainittua kokousmuotoa ollaan myös harkitsemassa uudelleen.⁴⁴

EKP suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin kehotukseen julkistaa yksityiskohtaisempia tietoja yhteiskuntavastuusta, henkilöstöstä ja hallinnosta ja pitää tärkeänä, että muista kuin taloudellisista tiedoista raportoidaan selkeästi ja että tällaisten tietojen laatua ja saatavuutta parannetaan.

Vuodesta 2010 lähtien EKP on julkistanut kattavasti ympäristötietoja ja -tavoitteita ympäristöselonteossaan, joka laaditaan EU:n ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) mukaisesti⁴⁵ ja julkaistaan vuosittain. Myös EKP:n vuosikertomuksessa on yhteenveto EKP:n ympäristönsuojelutoiminnasta. Vuonna 2021 EKP ryhtyi laajentamaan nykyistä ympäristöraportointiaan liittämällä siihen taloudellisia, hallinnollisia ja yhteiskuntavastuuseen liittyviä seikkoja ottaen huomioon muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevan direktiivin 2014/95 vaatimukset⁴⁶ ja ohjeet jatkotoimista. EKP aikoo aloittaa ympäristökestävyyteen liittyvien tietojensa julkistamisen vuonna 2022, jolloin julkistetaan edellisvuoteen liittyvät tiedot. Tätä muutosta kohti kokonaisvaltaista ympäristökestävyyden säännöstöä ja raportointia tukee myös EKP:n vastikään perustama ilmastomuutoskeskus.⁴⁷ Lisäksi EKP oli tarkkailijaorganisaationa mukana Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoo-antavan ryhmän (EFRAG) osaksi perustetussa European Corporate Reporting Lab -foorumissa projektityöryhmässä, joka valmistelee mahdollisia EU:n muun kuin taloudellisen raportoinnin standardeja Euroopan komission toimeksiannosta.

⁴³ Ks. [Euroopan keskuspankin ylimmän johdon jäsenten menettelytapaohjeiden](#) artikla 8 sekä [Euroopan keskuspankin ylimpään johtoon kuuluvien henkilöiden ulkoista viestintää ohjaavat periaatteet](#).

⁴⁴ Ks. myös EKP:n pääjohtajan [kirje](#) Euroopan parlamentin jäsenelle Chris MacManusille, 21.1.2021.

⁴⁵ EKP:n vuotuinen ympäristöselonteko julkaistaan [EKP:n verkkosivuilla](#).

⁴⁶ [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU](#), annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta (EUVL L 330, 15.11.2014).

⁴⁷ Ks. EKP:n [lehdistötiedote](#) ”ECB sets up climate change centre”, 25.1.2021.

Erityisesti työyhteisö- ja henkilöstönäkökohtia koskevasta viestinnästä EKP toteaa jo jakavansa olennaisia tietoja ja keskeisiä lukuja

vuosikertomuksissaan. EKP:n vuosikertomukseen sisältyy tietoja henkilöstön rakenteesta, meneillään olevista johdon kehittämisohjelmista, henkilöstön ammatillisen kehityksen järjestelyistä sekä monimuotoisuutta ja osallistavuutta koskevista aloitteista, joilla halutaan edistää osallistavaa toimintakulttuuria EKP:ssä.⁴⁸ Viime vuosina EKP on painottanut viestinnässä sukupuolten tasapuolisempaan edustukseen tähtäviä toimiaan. Niitä ovat esimerkiksi uusi sukupuolistratégia 2020–2026 ja osallistavien toimintatapojen edistäminen yhteistyössä EKP:n monimuotoisuusverkostojen kanssa. EKP aikoo edelleen laajentaa työyhteisö- ja henkilöstönäkökohtia koskevaa viestintää muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevan direktiivin mukaisesti aloittamalla viestinnän uuden, vuoden 2020 alussa toteutetun ammatillisen kehityksen ohjelman edistymisestä ja keskeisistä piirteistä (esim. yleiset toimenkuvat, horisontaalinen liikkuvuus, sisäinen rekrytointi ja uudet urakehityspolut). EKP aikoo jatkossa lisätä viestintää myös työhyvinvointiin, työn laadun kehittämiseen ja ammatilliseen kehitykseen liittyvistä seikoista, monimuotoisuuden ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisestä EKP:ssä sekä meneillään olevasta pandemian mukanaan tuomien uusien työtapojen arvioinnista.

EKP panee merkille päätöslauselman maininnan sukupuolijakauman epätasapainosta EKP:n johtokunnassa sekä jäsenvaltioille suunnatun kehotuksen edistää aktiivisesti sukupuolijakauman tasapainoisuutta laatiessaan ehdokasluetteloita ja tehdessään virkanimityksiä.

EKP:n johtokunnan jäsenten nimittämisprosessi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 283 kohtaan 2 ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan artiklaan 11.2.⁴⁹ Jos EKP:n johtokunnan nimitysprosessia koskevien perussopimuksen määräysten toimeenpanoa muutetaan, muutoksen on tultava Euroopan parlamentilta ja neuvostolta.

Vaikka EKP:llä ei ole toimivaltaa johtokunnan kokoonpanon suhteen, se on sitoutunut parantamaan sukupuolijakaumaa organisaatiossaan ja toteuttanut monenlaisia toimia ja asettanut tavoitteita vuodesta 2013 lähtien.

Näiden aloitteiden myötä naisten osuus EKP:n johtotehtävissä on kasvanut selvästi.⁵⁰ Toukokuussa 2020 EKP ilmoitti uudesta strategiasta, jolla henkilöstön sukupuolijakaumaa kaikissa tehtävissä pyritään tasapainottamaan.⁵¹ Strategiassa määritetään vuosittaiset tavoitteet uusiin ja avoimiin tehtäviin valittavien naisten prosentuaalisesta osuudesta sekä yleiset tavoitteet naispuolisen henkilöstön osuudesta eri palkkaluokissa. Näillä tavoitteilla on tarkoitus lisätä naisten osuutta

⁴⁸ Lisätietoja työyhteisöön ja henkilöstöön liittyvistä seikoista on esimerkiksi EKP:n vuosikertomuksen 2019 osassa 12.1.

⁴⁹ Eurooppa-neuvosto nimittää EKP:n johtokunnan jäsenet EU:n neuvoston suosituksesta, kun EU:n neuvosto on ensin kuullut Euroopan parlamenttia ja EKP:n neuvostoa.

⁵⁰ Vuoden 2019 lopussa ylemmästä johdosta oli naisia 31 % (vuoden 2012 lopussa 12 %). Keskijohdossa naisten osuus oli vuoden 2019 lopussa 30 % (vuoden 2012 lopussa 17 %). Kaiken kaikkiaan EKP:n työntekijöistä 45 % oli naispuolisia vuoden 2019 lopussa (vuoden 2012 lopussa 43 %).

⁵¹ Ks. lehdistötiedote ”ECB announces new measures to increase share of female staff members”, EKP, 14.5.2020.

eritasoisissa tehtävissä 36–51 prosenttiin vuoteen 2026 mennessä. Lisäksi vuonna 2021 käynnistetään useita sukupuolijakauman tasapainottamista tukevia toimia.